

SAKSFRAMLEGG

Saksnr:	Utval:	Dato
	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	

Sakshandsamar:	Arkiv:	ArkivsakID
Tore Henrik Øye		23/1346

HANDSAMING AV SØKNAD OM TILSKOT FRÅ NÆRINGSFONDET TIL GARDSTURISME - BYGGING AV SHERPATRAPPER

Vedlagte saksdokument:

Søknad 29. sept 2023

Prosjektplan byggetrinn 2 sept 2023

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

ALTERNATIV 1:

Formannskap/plan- og økonomiutvalet (FPØ) løyver inntil **kr. 200 000,-** i tilskot frå Vaksdal kommunale næringsfond til grunneigar Kari Brørvik, gbnr. 61/1, til bygging av sherpatrappor frå Kvile til Nesheimsnipa i Yksendalen (byggjetrinn 2).

Tiltaket er vurdert å ha næringsverdi i høve til grunneigar si satsing på gardsturisme, og å vere i tråd med næringsfondet sitt føremål om å fremje næringsverksemd, jf. § 2 i fondsvedtektene.

Tilskotet er løyvd som eit fast eingongsbeløp, innanfor ramma av tilskotet ikkje kan overstige 30 % av total kostnad.

Tilskotet skal nyttast i tråd med søknaden og prosjektskilddinga for bygging av sherpatrappor.

Tilskotet vert betalt ut etter innsendt sluttrapport og kostnadsdokumentasjon i tråd med løyvingsvedtaket. Det kan sendast førespurnad om inntil 80 % av løyvinga i delutbetaling.

Kommunen kan gjennomføre kontroll med at midlane vert nytta som føresett, jf. fondsvedtektene § 4 siste avsnitt.

Løyvinga gjeld til og med 01.11.25. Tilskotet vert trekt attende etter dette, om det ikkje vert søkt om utsetjing i inntil eitt år.

ALTERNATIV 2:

Formannskap/plan- og økonomiutvalet (FPØ) løyver ikkje midlar frå Vaksdal kommunale næringsfond til grunneigar Kari Brørvik, gbnr. 71/1, til bygging av sherpatrappor frå Kvile til Nesheimsnipa i Yksendalen.

Grunngjevinga er at tiltaket ikkje vert vurdert å ha tilstrekkeleg næringsverdi i høve til

fondsvedtektene § 2 «Formål».

Saksopplysningar:

Samandrag/konklusjon (kort om saka)

Vaksdal kommunale næringsfond skal nyttast til å fremje næringsføremål i kommunen, jf. fondsvedtektene § 2 «Formål».

Kari Brørvik, grunneigar av gbnr. 61/1 i Yksedalen i Eksingedalen, søker i samarbeid med Stølsvegen venelag om kr. 200 000,- tilskot til å byggje sherpatrappar frå Kvile til Nesheimsnipa (byggjetrinn 2).

Prosjektet er budsjettert til kr. 2 700 000,-, og skal gjennomførast av Stibbyggjaren AS.

Eit viktig føremål med tiltaket, er å styrkje grunneigar si satsing på gardsturisme, som tillegg til tradisjonell jordbruksdrift.

Kommunedirektøren er usikker på å om tiltaket sin næringsverdi er tilstrekkeleg for å løyve tilskot frå fondet. Søknaden vert i dette høvet vurdert å ha prinsipiell tyding, med presidens for andre saker. Det vert difor fremja to alternative framlegg til vedtak:

Alternativ 1: Det vert løyvd inntil kr. 200 000,- til bygging av sherpatrappar, i tråd med søknaden.

Alternativ 2: Det vert ikkje løyvd midlar til bygging av sherpatrappar. Grunngevinga er at tiltaket ikkje har tilstrekkeleg næringsverdi i høve føremålet med fondsmidlane, jf. § 2 «Formål».

Bakgrunn for saka

Vaksdal kommunale næringsfond skal nyttast til å fremje næringsføremål i kommunen, inkludert primærnæringa. Prosjekt/tiltak som medverkar til nyskaping og moglegheit for sysselsetting, skal prioriterast, jf. fondsvedtektene § 2.

Fondsstyret, ved Formannskapet/plan- og økonomiutvalet (FPØ), fattar vedtak om løyving frå fondet, etter innstilling frå administrasjonen, jf. fondsvedtektene § 5 første avsnitt.

I søknad av 29.09.23, søker Kari Brørvik, grunneigar av gbnr. 61/1 i Yksendalen, saman med Stølsvegen venelag, om kr. 200 000,- i støtte til bygging av sherpatrappar, byggjetrinn 2, frå Kvile, via Yksendalsstølen, til Nesheimsnipa i Eksingedalen. Tilrettelegginga skjer i stor grad på den gamle stølsvegen mellom Yksendalen og Yksendalsstølen, som har vore brukt av folk og dyr i fleire hundre år, mellom anna til buføring.

Føremålet med å etablere sherpatrappar er å støtte opp om grunneigar si satsing på gardsturisme, som tilleggsnæring til tradisjonell gardsdrift, mellom anna gjennom utleige av «Karistova» (nyleg restaurert) og to stølshus på Yksendalsstølen (planar om restaurering). Bygginga av trappar vil i dette høvet vere sterkt knytt til naturopplevingar og friluftsliv, med kulturlandskapet som ramme, gjennom fotturar og fiske i fjellet, saman med andre aktivitetar. Her vil trappene lette tilkomsten til attraktive turmål, og vere eit trekkplaster i seg sjølv, noko som ferdigstilling av byggjetrinn 1, frå Yksendalen til Kvile, har vist. Trappene vert soleis sett på som eit viktig tiltak for å styrkje grunnlag for grunneigar si næringsatsing, i følgje søknaden.

Elles vil bygginga kome alle som ønskjer er å gå tur i området til gode, anten ein er fastbuande eller tilreisande dags-/overnattingsturist. Tiltaket har soleis også ein sterk, ålmenn karakter ut over gardsturismesatsinga, der målet er å få fleire til å besøkje dalføret gjennom god tilrettelegging.

Kombinasjonen mellom gardsturismesatsing og ålmenn tilrettelegging, går også fram av korleis prosjektet er organisert, i form av samarbeid mellom grunneigar og Stølsvegen venelag. I dette høvet er det venelaget som er ansvarleg for gjennomføring av prosjektet, mellom anna med prosjektering og finansiering etter tinglyst avtale med grunneigar.

Kostnaden med byggjetrinn 1, kom på kr. 3 170 000,-, med finansiering frå mange kjelder, mellom anna Vaksdal kommune, som løyvde kr. 75 000,- i bygdeutviklingsmidlar. Tiltaket fekk òg tildelt Tippemidlar etter innstilling frå kommunen. Interesse for å bruke trappene og å gå tur i området, har vore stor etter ferdigstilling.

Byggjetrinn 2 er mindre omfattande enn byggjetrinn 1, gjennom prioritering av tre, avgrensa parti med trapper, fordelt på kring 300 meter, med kr. 2 700 000,- som kostnadsoverslag. Arbeidet skal som for byggjetrinn 1, gjennomførast av Stibbyggjaren AS, med sherpaer frå Nepal som handverkarar.

Byggjetrinnet vil gjere det lettare og tryggare å kome fram til Nesheimsnipa som turmål, om lag 1100 meter over havet, samanlikna med i dag, i følge søkjar.

Søkjar ser mange positive ringverknadar med både byggjetrinn 1 og byggjetrinn 2.

Ei nærare skildring av tiltaket, mellom anna om økonomi, går fram av vedlagt søknad og prosjektplan!

Søkjar ber om at eventuelt andre tilskotsordningar i kommunen vert vurderte, dersom det berre delvis, eller ikkje i det heile teke, vert tildelt midlar frå næringsfondet til tiltaket.

Formelt grunnlag:

- Vedteker for Vaksdal kommunale næringsfond, vedtekne av kommunestyret den 14.06.22.

Fondet er ei nyskiping, og erstattar tidlegare næringsfond.

Vurdering og konsekvensar:

FORMELLE TILHØVE:

Søknaden er fremja i rett tid i høve til etablering av fondet og fastsett søknadsfrist, og søkjar innfrir kravet om å vere registrert i Brønnøysundregisteret, jf. vedtektene § 2, fjerde avsnitt.

Søknaden er grundig og godt grunngjeven, med god skildring av prosjektet, både når det gjeld mål for næringsutvikling og økonomi. Den er soleis tilstrekkeleg opplyst i høve til næringsfondet sine vedtekter, jf. 4 «Stønadsvilkår», med grunnlag for sakshandsaming og innstilling til vedtak.

FONDET SITT FØREMÅL:

Vedtektene for næringsfondet seier som nemnd at fondet skal nyttas til å byggje opp under næringsverksemd i kommunen, der midlane berre kan nyttast til varige driftsmidlar eller andre, produksjonsfremjande tiltak. I dette høvet vil vurderinga av koplinga mellom bygging av

sherpatrappene og grunneigar si satsing på gardsturisme i Yksendalen, vere avgjerande for om det kan gjevast tilskot frå fondet.

INNHALD OG NÆRINGSVERDI I HØVE TIL FONDSFØREMÅLET:

I utgangspunktet kan bygginga av sherpatrappene sjåast på som eit breitt, ålmennyttig tiltak for friluftsliv, som vil kom mange til gode, snarare enn å vere eit direkte, næringsretta tiltak. Likevel er det naturleg å sjå samanhangen mellom trappene og det overnattingstilbodet som grunneigar byggjer opp kring garden i Yksendalen, med vekt på aktivitets- og opplevingstilbod for dei besøkjande. Her utgjer tilgangen på natur og friluftsliv ein sentral kvalitet og motivasjon, der trappen både vil skape merksemd og å trekkje til seg folk, vonleg til nytte for gardsturismeverksemda. Elles går det klart fram av både søknaden og prosjektskildringa, at etableringa av trappene vert sett på som ein sentral del av satsinga på småskala reiseliv. I dette høvet kan ein òg sjå til andre stader, der ulike attraksjonar utgjer trekkplaster for lokale reiselivssatsingar.

Gardturismesatsinga i Yksendalen, med overnattingstilbod, har avgrensa omfang og kapasitet. Spørsmålet er difor i kor stor grad tilbydar kan gjere seg nytte av det auka besøket i området, grunna sherpatrappene. Byggjetrinn 1, som er det største, er som nemnd ferdiggjort, og det er grunn til tru at auken i ferdsle som følgje av dette, utgjer eit tilstrekkeleg kundegrunnlag for eksisterande tilbod. Likevel vil begge byggjetrinna kunne gje grunnlag for å utvikle tenestetilbodet ytterlegare, til dømes ved sal av lokale produkt og naturguiding, både i regi av grunneigar og andre tilbydarar i Eksingedalen.

Tankane om tilleggstenestar ovanfor, ligg på sida av innhaldet i sjølve søknaden, men er likevel viktige å tenke over - og ha eit forhold til - sidan den samla, lokale næringsverdien vil vere avhengig av kva ei klarer å byggje opp av tilbod rundt sjølve turopplevinga. For det å gå i fjellet i seg sjølv, gjev lite grunnlag for næringsutvikling, om ein ikkje kan tilby noko anna i tillegg. Dagens gardsturismesatsing er i dette høvet ein god start, samstundes som andre, moglege tilbod i framtida, vil vere med å byggje opp under sherpatrappene sin næringsverdi på sikt, utan det dette har avgjerande tyding for handsaming av gjeldande søknaden.

Sidan det er Stølsvegen venelag som står for bygging av sherpatrappene, kan ein gjerne seie at eit tilskot frå næringsfondet, først og fremst vil gå til dette laget. Venelaget er ikkje ein næringsaktør, men ein friviljug organisasjon som skal leggje til rette for eit allsidig og naturvenleg friluftsliv. Likevel vil trappene gje ein klar næringsverdi for grunneigar, samstundes som dei vil liggje på vedkomande sin grunn, som del av det samla ressursgrunnlaget.

ANDRE PLANAR OG LOVVERK:

I følgje næringsfondet sin vedtekter, kan kommunen sin strategiske næringsplan danne grunnlag for prioritering av midlar frå næringsfondet. Næringsplanen seier i dette høvet at det skal leggjast vekt på å fremje næringsaktivitet i alle delar av kommunen, og at reiseliv er eit innsatsområde. Elles peikar kommuneplanen sin arealdel (2019-2031) på utvikling av gardsturisme som næringsgrunnlag for landbruket, i tillegg til tradisjonell produksjon. Tiltaket det vert søkt om støtte til, ligg difor innafor nemnde planverk.

Bygging krev løyve etter plan- og bygningslova, som det er søkt om i eiga sak.

TODELT INNSTILLING:

Med bakgrunn i næringsfondet sitt føremål og vurderingane ovanfor, er kommunedirektøren usikker på om søknaden om tilskot til bygging av sherpatrappene, ligg innafor fondsføremålet. Her er det

forhold som taler både for og imot dette. Samstundes vert saka vurdert å ha prinsipiell tyding, ved at avgjerda kan danna presidens for andre, liknande saker. Kommunedirektøren presenterer difor to framlegg til vedtak; eitt for å løyve tilskot, og eitt imot løyving, sjå saksinnstilling.

Framlegget om å løyve kr. 200 000,- til tiltaket, utgjere king 7,5 % av budsjettert kostnad, og vil ligg langt innanfor øvre tilskotsgrense på 30 %, jf. fondsvedtektene §4 første avsnitt.

SAMLA TILSKOT FRÅ FONDET

Det kom inn tre søknadar til fondet innan søknadsfristen, med eit samla søknadsbeløp på kr. 467 970,- Gjeldande søknad er i dette høvet vurdert opp mot dei andre søknadane, og tilgjengelege fondskapital (frie fondsmidlar). Med dette som bakgrunn, er vurderinga at det ikkje er naudsynt å gjere prioriteringar mellom søknadane, og kommunedirektøren si samla innstilling om å løyve inntil kr. 352 970,- frå fondet, fordelt på tre søknadar, er innanfor ramma i fondsvedtektene § 4, siste avsnitt.

ALTERNATIV FINANSIERING:

Alternativ kjelde til finansiering av sherpatrappene, kan vere Vaksdal kommune sitt fond for vilt, fiske og friluftsliv.